

**การศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ตามทฤษฎีของวิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ โดยใช้การประเมินผลแฟ้มสะสมงาน**

นางสาว พวงรัตน์ อดุลย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-947-7

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF ART DEVELOPMENT OF MATHAYOM SUKSA ONE
STUDENTS ACCORDING TO THE THEORY OF VIKTOR LOWENFELD
BY USING PORTFOLIO ASSESSMENT**

Miss. Pongrat Adul

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Art Education
Department of Art Education
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 1999
ISBN 974-333-947-7**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาพัฒนาทางศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ตามทฤษฎีของวิกเตอร์ โดเวนเฟลด์ โดยใช้การประเมินผลเพิ่มละตมงาน
โดย นางสาวพวงรัตน์ อดุลย์
ภาควิชา ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี

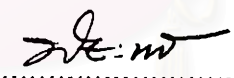
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณาจารย์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศรีบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อ๋อไท สีรินสาร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พงษ์รัตน์ อดุลย์ : การศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามทฤษฎีของวิกเตอร์
โลเวนเฟลด์ โดยใช้การประเมินผลแฟ้มสะสมงาน (A STUDY OF ART DEVELOPMENT OF
MATHAYOM SUKSA ONE STUDENTS ACCORDING TO THE THEORY OF VIKTOR
LOWENFELE BY USING PORTFOLIO ASSESSMENT) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุ
ลักษณ์ ศรีบุรี, 195 หน้า ISBN 974-333-947-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามทฤษฎีของ
วิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ โดยใช้การประเมินผลแฟ้มสะสมงาน กลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาค
การศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนเขมากรรจวิทยาาคม จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1. แบบสังเกตพฤติ-
กรรมพัฒนาการทางศิลปะตามทฤษฎีของ วิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ 2. แผนการสอนวิชาศิลปะกับชีวิต 3. แบบประเมินผลงานปฏิบัติ
4. แบบประเมินแฟ้มสะสมงานศิลปะ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยเทศคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอ
ในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยจากแบบสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการทางศิลปะ ตามทฤษฎีของวิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ พบว่า

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย ในสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการในระดับน้อย และมีพัฒนาการต่อเนื่องจน
ถึงสัปดาห์ที่ 6 ในระดับปานกลาง
2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ ในสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการในระดับปานกลาง และมีพัฒนาการต่อ
เนื่องจนถึงสัปดาห์ที่ 6 ในระดับปานกลาง
3. พัฒนาการทางด้านสังคม ในสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการในระดับปานกลาง และมีพัฒนาการต่อ
เนื่องจนถึงสัปดาห์ที่ 6 ในระดับปานกลาง
4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ในสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการในระดับน้อย และมีพัฒนาการต่อเนื่อง
จนถึงสัปดาห์ที่ 6 ในระดับปานกลาง
5. พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ในสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการในระดับปานกลาง และมี
พัฒนาการต่อเนื่องจนถึงสัปดาห์ที่ 6 ในระดับมาก
6. พัฒนาการทางด้านสุนทรียภาพ ในสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการในระดับน้อย และมีพัฒนาการต่อ
เนื่องจนถึงสัปดาห์ที่ 6 ในระดับปานกลาง
7. พัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ ในสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการในระดับน้อย และมีพัฒนาการต่อเนื่องจน
ถึงสัปดาห์ที่ 6 ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินผลงานปฏิบัติจากการใช้แฟ้มสะสมงานโดยการประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนและครูพบว่า
นักเรียนประเมินตนเอง เรื่องภาพสร้างสรรค์สูงสุด และเรื่องสีด้าที่สุด เพื่อนักเรียนประเมินเรื่องพื้นผิวสูงที่สุด และเรื่องเส้นด้าที่
สุด ครูประเมินเรื่องพื้นผิวสูงที่สุด และเรื่องสีด้าที่สุด

ผลการประเมินแฟ้มสะสมงานศิลปะ โดยการประเมินตนเอง เพื่อนักเรียน และครูพบว่า นักเรียนประเมินตน
เองเรื่องการยอมรับในตนเองและยอมรับผู้อื่นสูงที่สุด และการวางแผนทำงานตามขั้นตอนการทำงานด้าที่สุดเพื่อนักเรียนประเมิน
เรื่องการยอมรับในตนเองและยอมรับผู้อื่นสูงที่สุด และการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาหระหว่างปัญหาปฏิบัติงานด้าที่สุด ครูประเมิน
เรื่องการยอมรับในตนเองและยอมรับผู้อื่นสูงที่สุดและความสมบูรณ์ของงานด้าที่สุด

ศิลปศึกษา
ภาควิชาลายมือชื่อนักศึกษา
ศิลปศึกษา
สาขาวิชาลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
2542
ปีการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3971171027 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD : ART DEVELOPMENT / VIKTOR LOWENFELD THEORY / PORTFOLIO

POUNGRAT ADUL : A STUDY OF ART DEVELOPMENT OF MATHAYOM SUKSA ONE STUDENTS ACCORDING TO THE THEORY OF VIKTOR LOWENFELE BY USING PORTFOLIO ASSESSMENT.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SULUK SRIBUREE , Ph.D. 195 pp.

ISBN 974-33-947-7

The purpose of this research was to study the development of artistic skill of mathayom suksa one students according to Viktor Lowenfeld's theory by using portfolio assessment. The population of the study were 25 mathayom suksa one students from Khao Chakun Wittayakom School in the second semester of the academic year 1998. The instruments used in this study were : 1. Viktor Lowenfeld's behavioral observation for artistic development form. 2. Lesson plan for teaching the Art and Life Course. 3. performance assessment form. 4. portfolio assessment form. The data collected were analyzed by arithmetics mean and standard deviation.

The research results obtained from Viktor Lowerfeld's behavioural observation form revealed the following:

1. Physical development. In the first week, student had a low level of physical development, Their physical development improved steadily and in the sixth week, the scores were at the medium level.
2. Emotional development. In the first week, scores showed that students were at medium level of emotional development , The development improved gradually and in the sixth week at the medium level of development.
3. Social development. In the first week, students were at the medium level of social development. The development improved steadily until in the sixth week at the medium level of development.
4. Intellectual development. In the first week, scores showed that students were at a low level of intellectual development. Their development improved steadily and in the sixth week, their average score reached the medium level of development.
5. Development of creativity. In the first week, scores showed that students were at a medium level of development. In the sixth week, the score for development of creativity reached the high level.
6. Development of sense of aesthetics. In the first week, the scores showed that students were at the low level in this category of development. However, their development continued steadily and in the sixth week, their scores reached the medium level.
7. Perceptual development. In the first week , the score showed that students were at the low level in this category of development, However, their development continued steadily and in the sixth week, their scores reached the medium level.

The students' assessment of their own performance from their portfolio, assessments by their friends and their teacher revealed the following :

Students gave the highest scores to their own creative paintings, they attached the lowest score to colours.

Their friends gave the highest score to the work in the category of surface, they attached the lowest score to colours.

The teacher gave the highest score to the work in the category of surface, they attached the lowest score to colours.

From the results of the students' assessment of their own portfolios, assessment by their friends and their teacher, it was discovered that:

Students attached the highest scores to self acceptance and acceptance of others, they gave the lowest score to the work regarding planning their portfolio and following the plan.

Their friends attached the highest scores to self acceptance and acceptance of others, They gave the lowest score to "applying knowledge in solving problems at hand"

The teacher attached the highest scores to self acceptance and acceptance of others, The teacher gave the lowest score to completion of work.

ศิลปศึกษา
ภาควิชา ลายมือชื่อนักศึกษา
ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
2542
ปีการศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ผศ.ดร. สุศักดิ์ ศรีบุรี ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาแนะนำช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อำไพ ตีรณสาร ประธานกรรมการสอบ และ รองศาสตราจารย์ปิยะชาติ แสงอรุณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ อาจารย์ ประเทศ สุรสถิตย์ อาจารย์ วรรณดี รุณหฤสมิขานนท์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนเราอกรรจวิทยาาคมทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดวงพร อุดลย์ อาจารย์ วรรณภา กลางประพันธ์ อาจารย์ พงนา อินทร์เหมื่อน อาจารย์ พรรณวลัย ศีวีวงศ์วัฒนา อาจารย์ พรพิมล ศีวีวัฒน์ อาจารย์ สุภาพร สมบัติ คุณ ศราวณีย์ สุวรรณโชติช่วง และเพื่อนรุ่น 12 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ ข้อมูล และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย จึงขอขอบคุณทุกท่าน และบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ โอกาสนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ เจียน คุณแม่ เสาวภา อุดลย์ ที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาและ คุณยาย ใ้หิม เศรษฐี คุณภรรยารัตน์ เศรษฐี ให้การสนับสนุนทุนการวิจัยในครั้งนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พวงรัตน์ อุดลย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
คัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 ศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	11
2.2 พัฒนาการทางศิลปะตามทฤษฎีของวิกเตอร์ โดเวนเฟลด์.....	23
2.3 การนำแฟ้มสะสมงานมาใช้ทางการศึกษา.....	40
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	61
3.1 การศึกษาข้อมูล.....	61
3.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	62
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
3.4 การสร้างเครื่องมือ.....	63
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	96
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	103
5.3 ข้อเสนอแนะที่พบจากการวิจัย.....	109
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	112
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก.....	122
ภาคผนวก ข.....	124
ภาคผนวก ค.....	128
ประวัติผู้เขียน.....	195

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. พัฒนาการทางศิลปะตามทฤษฎีของ วิคเตอร์ โลเวนเฟลด์ ในกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน.....	66
2. กำหนดการสอนของกลุ่มตัวอย่าง.....	71
3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสังเกตพัฒนาการทางด้านร่างกาย ของนักเรียน เป็นรายสัปดาห์.....	78
4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสังเกตพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ของนักเรียน เป็นรายสัปดาห์.....	79
5. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสังเกตพัฒนาการทางด้านสังคม ของนักเรียน เป็นรายสัปดาห์.....	80
6. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสังเกตพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของ นักเรียน เป็นรายสัปดาห์.....	81
7. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสังเกตพัฒนาการทางด้านความคิดสร้าง สรรค์ของนักเรียน เป็นรายสัปดาห์.....	82
8. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสังเกตพัฒนาการทางด้านสุนทรียภาพ ของนักเรียน เป็นรายสัปดาห์.....	83
9. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสังเกตพัฒนาการทางการรับรู้ ของนักเรียน เป็นรายสัปดาห์.....	84
10. การเปรียบเทียบพัฒนาการความทฤษฎีของวิคเตอร์ โลเวนเฟลด์ 7 ด้าน ของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์.....	85
11. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินผลงานปฏิบัติ.....	87
12. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินแฟ้มผลงานศิลปะ.....	91

สารบัญแผนภูมิ

ตารางที่	หน้า
1. ค่าเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านร่างกายของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์.....	78
2. ค่าเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์.....	79
3. ค่าเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านสังคมของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์.....	80
4. ค่าเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์.....	81
5. ค่าเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์.....	82
6. ค่าเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านสุนทรียภาพของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์.....	83
7. ค่าเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการรับรู้ของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์.....	84
8. การเปรียบเทียบพัฒนาการตามทฤษฎีของวิกเตอร์ ไทเวนเฟลด์ 7 ด้าน ของนักเรียนเป็นรายสัปดาห์	86

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย